

## Єзуїтський колегіум в Острозі (див. - Колегіум єзуїтів в Острозі)

## Єрлич Йоаким (1598 - після 1673)

народ. у с. Колінка під Острогом у сім'ї Олізара Єрлича та Катерини Сосницької. Єрличі мали в Острозі два дворки, розташовані на вулиці, що вела до замку. В одному будинку жив Олізар, батько Й., в іншому - Матвій, його дядько. Обидва Єрличі (Олізар і Матвій) перебували на службі у *В.-К. кн. Острозького*. За цілком вірогідним припущенням Н.Яковенко,десь між 1605-1606 і 1613-1614 Є. навчався в ОА. Після закінчення студій, виконуючи волю батька, у 1617 Є. розпочав службу у війську коронного гетьмана Станіслава Жолкевського. Протягом 1619-1620 Є. працював у коронній канцелярії підканцлера Андрія Липського, перебуваючи у безпосередньому розпорядженні королівського секретаря, волинського чашника Лаврентія Древинського і виконуючи, очевидно, обов'язки підписки "руських справ". Однак, уже 1621 Є. взяв участь у битві під Хотином, де був поранений. На військовій службі Є. перебував до 1630, коли після смерті батька, одружився і зайнявся господарською діяльністю, оселившись у Ходоркові на Київщині. Власник Ходоркова Ярема Тиша - Биковський, чоловік рідної сестри Є., надав у тримання Йоахиму село Биків, а його брату Андрію - село Скочища. Перебуваючи у Ходоркові, Є. часто контактував з представниками багатьох українських шляхетських родів: Вороничів, Проскур-Суцанських, Красносельських, Бутовичів, Киселів та ін. 1635 після смерті дружини Є. одружився повторно з Маріанною Рогуською. У 1647 син Я.Тиші Адам із невідомих причин "вибив" Є. із Бикова. Цей факт, а також постійні "наїзди" власника сусідньої з Ходорковим Романівки коронного стражника Самуїла Лаща, переконали Є. у необхідності встановлення у Речі Посполитій сильної централізованої влади. "Вибитий" з Бикова Є. перебрався до Кочерова, маєтності Брусилівської волості Павла Бутовича, свого близького родича. Там Є. захопила Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького і

примусила перебраться до Києво-Печерського монастиря. Після укладення Зборівського миру (18.VIII.1649) Є. полишив Лавру і поселився на Волині. Щодо повсталих Є. зайняв різко негативну позицію і, навіть не зважаючи на похилий вік, у 1656 поступив на службу до війська Стефана Чарнецького. До поч. 60-х років Є. воював як із повстанцями, так і проти шведських, трансильванських і російських військ. Після цього Є. повністю присвятив себе творчій діяльності. Остання згадка про Є. датується квіт. 1673. Перебуваючи у Києво-Печерському монастирі, Є. розпочав писати історію свого роду, доповнюючи її численними відомостями про минулі й сучасні йому події. Як наслідок, твір Є., названий першим його видавцем К. Вуйцицьким - "Літописець або кронічка різних справ та історій давніх і теперішніх часів, з віку і життя мого", - є працею, в якій поєднуються риси літопису, хроніки, щоденника та мемуарів. "Хроніка..." охоплює період 1629-1673 і фіксує важливі політичні події, зокрема битви під Цецорою і Хотином. "Літописець..." поділяється на дві частини: перша - присвячена всесвітній історії "від створення світу", друга - історії, свідком якої був Є. Твір Є. написаний із виразних провіденціалістських позицій. Автор виступає як речник української православної шляхти, прихильник порозуміння з католиками для зміцнення Речі Посполитої. У творі Є. з пієтетом згадує могутність вигаслих українських князівських родів, в т.ч. й Острозьких. Взагалі Є. був добре посвячений у родинні справи князів Острозьких і навів у "Літописці..." свої інтерпретації деяких подій, що стосувалися роду Острозьких і викликають у вчених прямо протилежні судження. Так, Є. стверджував, що *Олександр кн. Острозький* був отруєний своїм слугою в 1603, а його сини Костянтин і Януш померли у молодому віці внаслідок надмірного вживання алкоголю і взагалі надмірної розпущеності. Кількаразово фігурує у "Літописці..." і Острог, зокрема в подіях 60-х років, коли автор мешкав на Волині. Є. залишив після себе двох синів: Василя і Гієронима, а також доньку Марію.

*Дж.:* Летопись Иоахима Ерлича // Военно-исторический вестник.- К., 1910.- № 1-2.- С. 39-51; Jerlicz J. Latopisiec albo kroniczka różnych spraw z dziejów dawnych i terażniejszych czasów.- Warszawa, 1853.- T. 1-2.

